

JAK SYBIRACY Z KOŁA FABRYCZNA UCZCILI 86 ROCZNICĘ PIERWSZEJ MASOWEJ ZSYŁKI

CHWAŁA POLEGŁYM – POJEDNANIE ŻYJĄCYM

10.02.2026r. mimo „uciekających” lat Sybiracy, chociaż średnia wieku Sybiraków zbliża się do 90, a Członków Koła do 88 pamiętają o naszych zsyłkach organizowanych przez NKWD. W tym roku po raz pierwszy od lat uroczystość była zorganizowana tylko pod pomnikiem ZESŁAŃCOM SYBIRU. Organizatorami Uroczystości byli:

- INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ ODDZIAŁ we WROCŁAWIU;
- ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ODDZIAŁ WROCŁAW;
- CENTRUM HISTORII ZAJEZDNI.

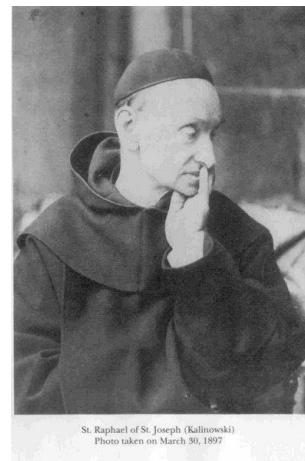
Mimo niesprzyjających w ostatnim okresie warunków atmosferycznych, uczestniczyło dużo Przedstawicieli różnych instytucji i organizacji działających na terenie nie tylko Wrocławia, lecz i Dolnego Śląska. Ogólnie można stwierdzić, że było to Spotkanie Patriotyczne, przypominające nam trudny okres w historii Polski /szczególnie lata 1939-1956/ oraz oddanie hołdu, przez PAMIĘĆ, PRZYPOMNIENIE FAKTÓW, ZŁOŻENIE KWIATÓW I ZAPALONYCH ZNICZY...

Szkoda tylko, że w tym okresie nie było dzieci i młodzieży, gdyż mają ferie zimowe, jednak „nasza szkoła” nr 71 uczestniczyła z Panem Leszkiem Wesołowskim – dyrektorem szkoły.

O bestialstwie władz ZSRR, a głównie NKWD mówili wszyscy zabierający głos. Szczególnie było podkreślone, bez względu na lata deportacji lub zesłania, przebiegała wywózka podobnie. Nocny napad, sprawdzenie stanu osobowego, krótko okres zabrania niezbędnych przedmiotów i rzeczy /zasadniczo ubrania i jedzenia/ - czas ok. 1 godziny i transport do stacji kolejowej. Tam odbywał się załadunek do bydłych wagonów /maksymalna ilość/ i odjazd w określony rejon. Autor z rodziną trafił do Usolje Sibirskoje (/transport od 25.03 do 17.04.1949r. w warunkach zimowych/. Stąd do Byrgazowo, a do Polski /Giżycko/ wrócił 12.12.1955r.). Tutaj byli zesłańcy z Powstania Styczniowego z naszym patronem Rafałem Kalinowskim – dzisiaj świętym. Do dzisiaj jest pamiątka po ówczesnych zesłańcach: brama i uzdrowisko na bazie wód leczniczych, odkrytych przez polskich lekarzy - powstańców/. Stąd nas wywieźli do tajgi – gdzie większość pracowała przy wyrębie lasu i pracach rolniczych/.

Brama zbudowana przez Powstańców 1864

Rafał Kalinowski

w Usolje Seberyjski /zdj. 2007r./

Patron Sybiraków

Dom w którym mieszkali Powstańcy

Taki lub podobny los był większości Zesłańców! Naigorszy – jednak w czasach wywózki w latach 1940-1941, czyli czterech masowych zesłań obywateli Polski.

Dzięki IPN we Wrocławiu, w dniu dzisiejszym Wartę Honorową przy Pomniku Pamięci Zesłańcom Sybiru wystawiła Chorągiew Dolnośląska ZHP. Obok Poczty Sztandarowego Związku Sybiraków Oddział we Wrocławiu, stały Poczty: Szkoły Podstawowej nr 71 im. Zesłańców Sybiru, Towarzystwo Miłośników Kultury Kresowej i Solidarności Walczącej.

W biały płaszczu – p. Łucja z KF

Dzisiejszy przebieg Uroczystości, prowadziła Pani Kamilla JASIŃSKA - ZASTĘPCA DYREKTORU IPN we WROCŁAWIU.

Po powitaniu zaproszonych Gości i przedstawieniu Organizatorów Uroczystości Patriotycznej – odśpiewaliśmy Hymn Narodowy /który przypomina naszą historię i bohaterstwo Polaków/.

Następnie były przemówienia okolicznościowe, nawiązujące do tragicznych momentów z naszej historii w latach masowych zesłań i nie tylko. Głos w przemówieniach zabierali, m. in p. dr. Andrzej Jerie /Dyrektor Centrum Historii Zajezdnia/ oraz:

P. Ryszard Janosz

**Poeta: Józef Jozak
odczytał wiersz poświęcony
Matkom – Sybiraczkom**

P. Kamilla Jasińska

**P. Jerzy Rudnicki odczytał
list p. dr. hab. Kamila Dworaczka –
Dyrektora Oddziału IPN we Wrocławiu**

Uczestnicy Uroczystości

Po przemówieniach, prowadząca dzisiejszą Uroczystość p. Kamila Jasińska zaprosiła do wspólnej modlitwy ekumenicznej, którą z Uczestnikami odmówili w intencji Zesłańcom Sybiru: ks. dr Jerzy Żytowiecki /proboszcz parafii pw. św. Bonifacego/, ks. Piotr Uciński /wikariusz parafii Ewangelicko-Augsburskiej pw.

Opatrzności Bożej. W ciszy też, modlił się prawosławny kapelan ks. por. Igor Habura.

Ks. Igor Habura /nieobecny/

Ks. Piotr Uciński

Ks. Jerzy Żytowiecki

Ponadto, po modlitwach, Pani Kamilla informowała i przedstawiała delegacje, składające kwiaty i znicze... było około 30 delegacji reprezentujących: organizacje państwowe, samorządowe, służb mundurowych, związków i stowarzyszeń, organizacji kombatanckich i społecznych.

Delegacja Związku Sybiraków Oddział we Wrocławiu składa kwiaty z prezesem p. Ryszardem Janoszem w im. Sybiraków

Przedstawiciele pięciu Kół Sybiraków we Wrocławiu złożyli zapalone znicze /Znicz stawia p. Ryszard Maksymowicz z Koła Fabryczna/

Kwiaty składają służby mundurowe

Przedstawiciele różnych organizacji wrocławskich

**P. Prezes Antonina Kużaj z delegacją Stowarzyszenia
Pamięci Zesłańców Sybiru**

Inne organizacje składają kwiaty i znicze

Piękna postawa Pań ... z różnych organizacji!

Delegacja z Solidarności Walczącej kończy składanie wieńców ...

Uroczystość pod pomnikiem ZESŁAŃCOM SYBIRU zakończyliśmy odśpiewaniem Hymnu Sybiraków i wykonaniem wspólnego zdjęcia...

**„JEŻELI KRZYŻ PRZEBIJA ŻELBET, MY SYBIRACY – OTWÓRZMY SERCA
I PRZEBACZMY SWOIM OPRAWCOM”**

Po części oficjalnej, Organizatorzy Uroczystości zaprosili Uczestników do części integrującej, m.in. w Biurze Sybiraków.
Na zakończenie, chcieliby podziękować Członkom z Koła Fabryczna za udział, a szczególnie: pp. Łucji Brzozowskiej-Bojdzie, Nijoli Stankiewicz-Latosik i Ryszardowi Maksymowiczowi.

Równolegle do uroczystości przy pomniku Pamięci Zesłańcom Sybiru, Członkowie Koła Fabryczna uczcili 86 Rocznicę Pierwszej Masowej zsyłki w masznych miejscach Pamięci Zesłańcom Sybiru, a mianowicie:

1. Przy Urnach naszych Sybiraków w kolumbarium przy Ołtarzu Matki Bożej Królowej Polski w Złotnikach, z ziemią z: Syberii, Monte Casino i Kołobrzegu - Panie Szarycz: Stanisława i Anna zapaliły zniczy i złożyły kwiaty.

P. Stanisława Szarycz /Złotniki/

W kościele pw. św. Elżbiety Węgierskiej pod tablicami wewnątrz kościoła /panuje zawsze półmrok/ i na zewnątrz p. Elżbieta z Rodziny p. Danuty Zawko również złożyła kwiaty i zapaliła znicze:

Na zewnątrz świątyni

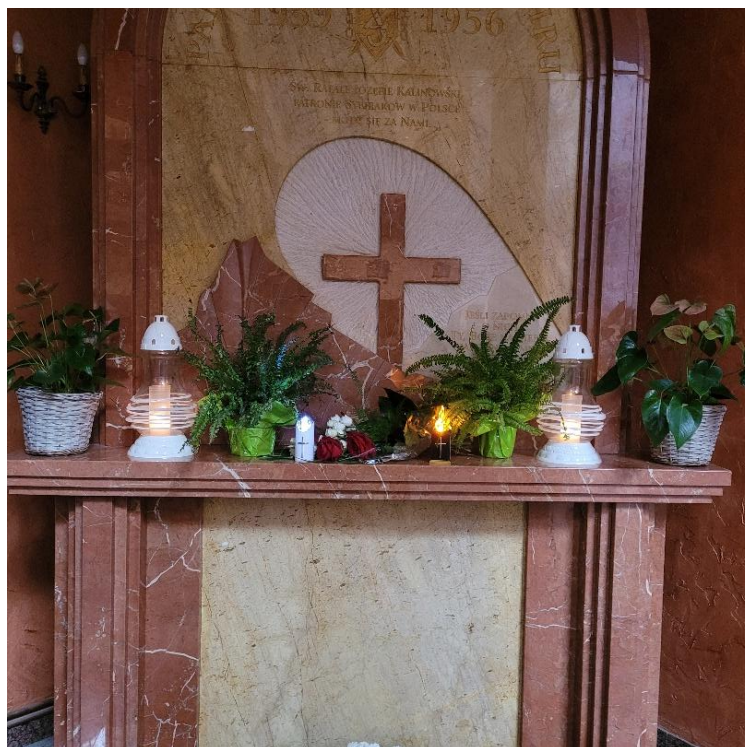
Wewnątrz świątyni

W naszej Kaplicy Sybiraków, zapłonęły świece zapalone przez p. Leszka, który opiekuje się naszą kaplicą. Na ten temat rozmawiałem z naszym Kapłanem ks. prof. dr. hab. Franciszkiem Głodem. Fundusze zostały zabezpieczone poprzez wpłatę na Fundację Albertówka.

Znicze płoną na zewnątrz i wewnątrz Kaplicy Sybiraków

Przy naszej Płaskorzeźbie zapłonęły znicze z wkładem elektrycznym w kolorze białym i czerwonym – zapalonym przez autora.

O naszej uroczystości przy pomniku Pamięci Zesłańcom Sybiru można jeszcze było usłyszeć, nie tylko we Wrocławiu, ale w Polsce w TVP w programie Fakty.

Redakcja Faktów, / pokazały wypowiedzi uczestników, m.in.:

FAKTY. 10.02.2026r.

Autor AT

Wrocław TV3 – 10.02.2026 po godz. 21.30 – p. Kamilla Jasińska udzieliła wywiadu p. Ewelinie Klemke /ok. 12'/ – na temat nie tylko Pierwszego Masowego Zesłania Polaków na Sybir ...

Uroczystość 10.02.2026r. była na ustach wielu Polaków w Polsce. Wszystkim się podobało o czym świadczą telefony. Nawet z Warmii i Mazur ...! Dziękuję.

Osobiście raz jeszcze dziękuję wszystkim Organizatorom i Sybirakom za udział nie tylko z Koła Fabryczna!

**„JEŚLI ZAPOMNĘ O NICH, TY BOŻE NA NIEBIE,
ZAPOMNIJ O MNIE!”**

Adam Mickiewicz

P.S. WARTO PAMIĘTAĆ! Szczegóły można znaleźć na stronach internetowych:
www.sybiracy.wroc.pl – Koło Fabryczne, pod datą 23.03.2021r i
www.zzwp.wroclaw.pl - w aktualnościach pod datą 23.03.2021r.

POLACY NA SYBIRZE - NASZE ZESŁANIA!

/Pamięć o Zesłańcach deportowanych przez wrogów i „przyjaciół”/

Historia Polski /szczególnie od czasów Unii w Krewie 1385 r. Korony Królestwa Polskiego z Wielkim Księstwem Litewskim, czy też od Unii Lubelskiej w 1569 r. – jako państwa Rzeczypospolitej Obojga Narodów – które praktycznie przestało istnieć po III rozbiorze/ - szczególnie z naszymi sąsiadami w różnych okresach była nad wyraz skomplikowana. Niniejszą myśl poświęcam stosunkom z naszym wschodnim sąsiadem Rosją /ZSRR/, a właściwie nasze zesłania /Obywateli Polski i Litwy/ na tzw. SYBERIĘ /czyt.: w różne rejony Rosji i ZSRR/ - na bazie historii.

Z Rosją /w przeszłości nazwy Rosji były różne/ - jako wschodnim sąsiadem możemy przyjąć, że mieliśmy kilka okresów wzajemnej zależności. Jednak poczynawszy od początków naszego państwa wojny były prowadzone za Piastów, Jagiellonów, państwa Obojga Narodów, jak i w okresie późniejszym. Ilość wojen w poszczególnych okresach przedstawia poniższa tabela:

LATA	1018-1323	1387-1570	1575-1772	1792-1945
ILOŚĆ WOJEN	12	6	15	9

1. OKRES PROWADZENIA WZAJEMNYCH WOJEN /DO 1772 R./.

Pierwsze wojny z Wielkim Księstwem Moskiewskim /WKM/ prowadziła Litwa w latach: 1492-1494, 1500-1503 i 1507-1508. W ramach unii z Litwą do wojen z WKM wkroczyło Królestwo Polskie /1512-1522, 1534-1537/. Od 1547 WKM przyjęło nazwę: Cesarstwo Moskiewskie, i z nim wojnę prowadziła już Polska razem Litwą /1558- 1570/.

Do zasadniczych wojen w tym okresie zalicza się wojny, noszące nazwy: PSKOWSKA /1577-1582/, MOSKIEWSKA /1609-1618/, SMOLEŃSKA /1632-1634/, UKRAIŃSKA /1654-1667/ i BARSKA /1768-1772/.

W tym okresie Zesłańcami byli najczęściej jeńcy wojenni, zarówno Polacy jak i Litwini. Ilość ich szła w dziesiątki. Niektóre dane przedstawiono w tabeli:

L.P.	ROK /LATA/ ZESLANIA	ILOŚĆ ZESŁANYCH	UWAGI /gdzie/
1.	1612	Ok.60	Tobolsk, Jakuck...
2.	1619	75	j.w
3.	1620	35	Tomsk
4.	1634-1635	70	Krasnojarsk
5.	Po 1660	Brak danych	Jakuck, Tobolsk
6.	1707	„	Np./Ludwik Sienicki
7.	14.10.167	4	Kaługa /posłowie/
8.	1768-1771	14000*	Kazań i Syberia

- - Konfederaci. Z tej liczby 5500 osób było wcielonych do wojska carskiego /do walki z Kałmukami i oddziałami Pugaczowa/. W 1973 konfederaci, nie wcieleni do wojska zostali objęci amnestią.

2. OKRES ZABORÓW POLSKI PRZEZ IMPERIUM ROSYJSKIE /OD 1772 DO UZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI/.

Stało się. MOCARSTWOWOŚĆ Korony Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego w wyniku buty rządzących i niewłaściwej polityki zewnętrznej i wewnętrznej /choćby ilości i wyposażenia wojska/ - UPADŁA. Echo po zwycięstwie pod Wiedniem /1683/ ... umilkły! Nastąpiły trzy kolejne rozbiory w latach 1772, 1793 i w 1795 r. i państwo przestało istnieć, a tylko w Turcji był pusty fotel dla posła z Polski!

Mimo, że kraj był osłabiony, to Polacy walczyli z zaborcą i tak była wojna /powstania/: Targowicka /1792/, Kościuszkowska /1794/, Listopadowa /1830-1831/ i Styczniowa /1863-1864/. Polacy i Litwini walczyli o swój kraj o swoją wolność. Trwa okres wojenny i chęć wyzwolenia się z pod zaborów. Powstańcy i osoby ich wspierający dalej byli zsyłani w różne rejony Imperium Rosyjskiego.

O czym świadczy poniższa tabela:

L.P.	Rok /lata/	Ilość	Uwagi
------	------------	-------	-------

	zesłania	zesłanych	
1.	1794	Do 20000	T. Kościuszko, J.U. Niemcewicz i inni. Petersburg /do 1796/
2.	Po 1812	1813/1814/ 8643-9000 /do 15000/*	Uczestnicy wojen napoleońskich /po porażce Napoleona pod Moskwą - zesłani na Kaukaz i do Gruzji
3.	1830	Ok. 10000	Ok.2800 Powstańców wcielono do wojska na 15 lat /w Królestwie Polskim -10 lat/. Wielu na 25 lat w głębi Rosji. Amnestia po 27 latach
4.	1831-1832	Kilka tysięcy	Powstańców i dzieci skierowano piechotą do Bobrujska – gdzie wcielono do spec- batalionów/. 2/3 dzieci - zmarło
5.	1863-1866	Od 20-25 tys. /do 70000/*	Z tej liczby 25% na katorgę. Są dane, które mówią o 250 000. Skierowani do Usolje Seberyjskie, Akatuj, Irkuck, Tunca /księża/...Niektórzy wrócili do kraju
6.	1905-1914	Do 300000	100000-jako bieżący, 200000 – Zesłańcy na Sybir. Ok. 100000 wróciło

*- wg M. Janik „Dzieje Polaków na Syberii, Lwów 1928

3. OKRES II W. ŚW. OD 17.09.1939 R. /NAPAŚĆ ZSRR NA POLSKĘ/.

Tak jak w czasie zaborów, tak i w tym okresie /a głównie, po podpisaniu „Paktu Ribbentrop-Mołotow” – 23.08.1939 r./, a faktycznie po 17.09.1939 byliśmy w stanie wojny z sąsiadem ze wschodu. Rosja carska i bolszewicka oraz ZSRR - była naszym wrogiem! Skoro jesteśmy w stanie wojny, to można „wytłumaczyć” niektóre zachowania wroga, w tym deportacje i zsyłania!, a w trakcie sojuszu o „niby” przyjaźni po 1945r.?

Dane zawarte są w poniższej tabeli:

L.P.	Data zesłania	Ilość Zesłanych	Uwagi
1.	1937-1938	Ok. 110000	Z ziem aktualnie Białorusi i Ukrainy. Oraz ok. 100000 mężczyzn zabito
2.	10/1939	Ok. 50000 Ok. 55000	Przesiedlenie Polaków z centralnej i zachodniej Polski na Kresy
			Na podstawie uchwały rządu sowieckiego z 05.12.1939 nr 1001-558ss o wysiedleniu, zestawiono m. in. Poniższe dane:
3.	9/10.02.1940	140000* 220000** 220000-250000	*- wg danych rosyjskich; **- wg danych polskich; W tym 70% Polaków, 43,6% - dzieci. Ural i Krasnojarski Kraj
4.	13/14.04.1940	61000* 320000** 300000	W tym głównie kobiety i dzieci /ok. 80%/. Głównie do Kazachstanu
5	05-06.1940	80000* 240000** 250000	Obywatele Polski, narodowości żydowskiej /wg danych rosyjskich 80%/

6	05-06.1941	85000* 280000** 280000	Na zesłanie wzięto, kwiat polskiej inteligencji, dobrych gospodarzy i wykształconych.
---	------------	-------------------------------------	---

Uwaga: kolor niebieski – dane wg „Historia Polski” – Przegląd reader’s Digest. Warszawa 2000.

Ad. 1 - wysiedlono osadników wojskowych, niższych urzędników państwowych, służbę leśną, pracowników PKP, itp. Zsyłano do Komu, w płu. obwody RF, do Krasnojarskiego Kraju i Ałtajskiego – zasadniczo do prac przy wycinku lasu.

Ad.2-5 – wg IPN razem zesłano w granicach 1mln (luty 1940 – 200-250 tys., kwiecień 240-320 tys., czerwiec /I tura/ 220-400 tys., /II tura/ 200-300 tys., w czerwcu 1941 – 200-300 tys. Wg archiwum radzieckich 300-350 tys. Ad. 1-5 – w tych okresach w ACz było jeńców ok. 240000 z tego skierowano 125000 do obozów pracy i obozów koncentracyjnych.

W łagrach było ok. 45000, a w obozach: starobielskim, ostaszkowskim i kozielskim – WYMORDOWANO 14587! Zmarło ok. 60000 osób!

Do służby w ACz skierowano ok. 150000, a do specjalnych batalionów ok. 100000 - głównie z żołnierzy wziętych do niewoli.

W latach 1940 - 1941 – to właściwie była zemsta Stalina za 1920 r. Takiego „zezwierżenia” Zesłańcy i Jeńcy nie widzieli.

4. OKRES PODPORZĄDKOWANIA POLSKI - ZSRR /POLSKA JAKO PRL/ - CZYLI ROZWOJU PRZYJAŹNI POLSKO-RADZIECKIEJ!

Stało się. Część WP walczy o Polskę na Zachodzie /Tobruk, Monte Casino/, część razem z „bratnią” ACz na Wschodzie /Lenino, Warszawa, Kołobrzeg, Wrocław i dalej na Berlin /1A/ i Pragę /2A/. ACz wyzwala z pod okupacji niemieckiej tereny Polski, a NKWD ustala swoje na wyzwolonych ziemiach rządy!

ZSRR stosuje dalej walkę z Armią Krajową, i innymi organizacjami, które walczyli z ACz /akcje: „Burza” w tym operacja „Ostra Brama”, później „Deszcz”/. W kraju trwa represja, aresztowania i deportacja ludności cywilnej z Kresów Wschodnich. Ponoć w latach 1944-1945 zsyłano 2-2.5 tys. osób/m-c.

Po operacji „Ostra Brama” NKWD zesłało 6000 powstańców w głąb Rosji! W maju 1943 r. z inicjatywy Związku Patriotów Polskich /Wanda Wasilewska, polska działaczka lewicowa, pisarka, później przyjęła obywatelstwo rosyjskie/ powstała 1DWP /dowódca płk Zygmunt Berling/, a następnie 1. Armia Polska, która liczyła ok. 107 000. Władzę w Polsce ustala Stalin z komunistami ZPP...

W kraju od lipca 1944 r. działa PKWN /za zgodą i z wyznaczenia J. W. Stalina/. Idea polityczna – lewicy - i struktury trwały do 1989 r.! Od 01.01.1945 r. jest Rząd Tymczasowy, a od 28.06.45 – Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej. Następuje z czasem wielka „przyjaźń” między PRL a ZSRR. Powołuje się RWPG, chyba dla rozwoju ZSRR i Układ Warszawski /organizacja polityczno-wojskowa, pod przewodnictwem ZSRR – 14.05.1955 – 01.07.1991r./.. A tym czasem dalej trwały deportacje mimo „uścisków i pocałunków”... nawet do 20 lat /a zesłańców w l. 1948-49 – na czas nieokreślony!/.

Poglądowe dane, podano w niniejszej tabeli:

L.P.	Rok /lata/ zesłania	Ilość zesłanych	Uwagi
1.	1944	30000	Żołnierzy AK. W tym 15000 górników do Zagłębia Donieckiego
2.	1945-1946	2-2.5 tys/m-c	Głównie żołnierzy podziemia
3.	05.1948, 03.1949,10.1951	3000-4000	Zależało od pojemności pociągu. Tomsk, Krasnojarsk i Irkuck. W 1951 – 888 osób z Armii Andersa
4.	1952	1800	Kułacy. Zasadniczo z BSRR
5.	1945-1953	Ok. 15000	Zesłańcy – Kaszubi*

*- podstawa Wikimedia

Na podstawie OBiU „MEMORIAŁ” w Moskwie /wg Aleksandra Gurianowa - dotyczy Litwy i ziem polskich wchodzących w skład ZSRR/ - zob. dane w tabeli:

L.P.	Rok /lata/ zesłania	Ilość zesłanych	Uwagi
1.	22.05.1948	Ok.49000	Operacja „Wiosna”. AK i kułacy z LSRR
2.	25.03.1949	Ok. 32000	Operacja „Priboj”. J.W. W tym autor z rodziną i krewnymi
3.	Kwiecień 1951	4500	Byli żołnierze PSZ z rodzinami. LSRR, BSRR i USSR

Uwaga:

- Ogółem w latach 1930 – 1952 deportowano w głąb ZSRR od 5.1 do 5.125 mln obywateli polskich;
- W latach 1944-1952 /w tzw. czwartym okresie deportacji i zesłania 460-476 tys. obywateli polskich.

„PODSTAWĄ PRAWNĄ” ZESŁAŃ I DEPORTACJI PRZEZ „PRZYJACIOŁ” BYŁO:

- 29.01.1949r. Rada Ministrów ZSRR podjęła uchwałę nr 390-138/ściśle tajne „O wysiedleniu z krajów nadbałtyckich, szczególnie z terytoriów wiejskich tzw. kułaków oraz bandytów i nacjonalistów oraz ich rodzin”.
- 19.03.1949 r. LSRR /Litwa/ podejmuje uchwałę wykonawczą nr 176/ściśle tajną o wywiezieniu 6000 rodzin kułackich.

CZY NARODY POCHODZĄCY, JAK DZIEJOPI SARZE MÓWIĄ O PIĘKNEJ LEGENDZIE O BRACIACH: „LECHU, CZECHU I RUSIE” - MOGĄ ŻYĆ W ZGODZIE, KIEDY RZĄD SILNIEJSZEGO PAŃSTWA DAŻY DO PODPORZĄDKOWANIA SŁABSZEGO /Np. POLSKA - ZABORY, UKŁAD PO II W. ŚW., WĘGRY – 1956, CZECHOSŁOWACJA - 1968 R./, A NAWET NIE DBA O SWÓJ NARÓD, KTÓRY CZĘSTO ŻYJE W NĘDZY I UBÓSTWIE ...!!!

**„KU WIECZNEJ PAMIĘCI WSZYSTKICH, KTÓRZY DOSWIADCZYLI CAŁEJ TEJ
GOLGOTY WSCHODU I PRZESZLI SZLAKIWM SYBERYJSKIEJ TUŁACZKI, NIE
TYLKO U WROGÓW ALE I PONOĆ U PRZYJACIÓŁ”**

Opracował:
Antoni Tunkiewicz
Uczestnik zdarzeń
dzisiejszych i wczorajszych
Koło Fabryczna
Prezes